

Vlaams
Parlement

vergadering **C153**
zittingsjaar 2020-2021

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese
Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en
Toerisme

van 9 februari 2021

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Joris Nachtergaele aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de militaire coup in Myanmar

– 1715 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de militaire staatsgreep in Myanmar

– 1782 (2020-2021)

3

VRAAG OM UITLEG van Joris Nachtergaele aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de militaire coup in Myanmar
– 1715 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de militaire staatsgreep in Myanmar
– 1782 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Nachtergaele heeft het woord.

Joris Nachtergaele (N-VA): Vorige week heeft het leger in Myanmar de macht overgenomen van de gearresteerde regeringsleider Aung San Suu Kyi, die in 1991 de Nobelprijs voor de Vrede kreeg voor haar verzet tegen het dictatoriale regime in haar thuisland. Het leger kondigde de noodtoestand af voor een jaar en stelde voormalig generaal Win Myint aan als tijdelijke president. Volgens het leger was er bij de vorige verkiezingen, die overtuigend gewonnen werden door de partij van Aung San Suu Kyi, sprake van massale fraude, iets wat door internationale waarnemers van de verkiezingen wordt ontkend.

Het presidentschap van Aung San Suu Kyi werd internationaal wel reeds enkele jaren overschaduwd door de door het leger uitgevoerde etnische genocide op de Rohingya, een islamitische minderheidsgroep, die in het boeddhistische Myanmar plaatsvond. Ondanks meerdere oproepen vanuit de Verenigde Naties om de verantwoordelijke generaals uit het Myanmarese leger te berechten voor deze genocide, hulde de president zich steeds in stilzwijgen in dit dossier en kwam er zelfs steun vanuit de regeringskringen voor de acties van het leger. Dat het leger nu de volledige macht naar zich toe trekt, is bijzonder onrustwekkend voor de positie van de minderheden in het land.

Het Vlaams Parlement keurde in 2018 nog een resolutie goed om vanuit de Vlaamse Regering de situatie van de Rohingya internationaal aan de kaak te stellen en op te roepen tot actie in contacten met de Myanmarese overheid. In een antwoord op mijn schriftelijke vraag van 4 februari 2020 gaf u aan dat Vlaanderen voor 350.000 euro steun leverde aan hulpacties voor de Rohingyavluchtelingen, die zich vooral toelegden op basishygiëne en onderwijs.

Minister-president, hebt u meer zicht op de stand van zaken in Myanmar vandaag? Wat is de reactie van de Vlaamse Regering op de militaire coup in Myanmar?

Wat betekent de onrust in het land voor de regio en de diplomatieke en economische banden tussen Myanmar en Vlaanderen?

Hoe evalueert u de huidige situatie voor de minderheidsgroepen in Myanmar? Plant u, naast de steun die al is toegekend, nog andere hulpmaatregelen of diplomatieke acties om de situatie van de minderheidsgroepen aan te kaarten?

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Op 1 februari 2021 werd door het leger in Myanmar een staatsgreep uitgevoerd. Hierbij werd ook regeringsleider en Nobelprijswinnaar Aung San Suu Kyi samen met enkele prominente leden van haar partij opgepakt. Suu Kyi was overigens tot enkele dagen na de staatsgreep spoorloos. Op 3 februari bereikte ons het bericht dat Suu Kyi gearresteerd was en

aangeklaagd werd voor hoogverraad. Aanleiding voor de staatsgreep zou de teleurstellende uitslag van de door het leger gesteunde partij bij de verkiezingen van vorig jaar zijn. De partij van Aung San Suu Kyi won deze verkiezingen met een grote meerderheid van de stemmen.

De internationale gemeenschap veroordeelde de staatsgreep van het leger. De Europese Unie, Australië, India en Japan waren kritisch en riepen op om de gevangenen vrij te laten. Het Verenigd Koninkrijk overweegt ook sancties en eist dat een al eerder gepland telefoongesprek met Suu Kyi plaatsvindt.

Het Zuidoost-Aziatische land heeft een lange geschiedenis van militaire staatsgrepen. Reeds in 1962 vond een eerste militaire coup plaats, die de democratie in het land ophief. Aung San Suu Kyi werd als leider van de National League for Democracy jarenlang in huisarrest gevangengezet door de militaire machthebbers. Pas in 2010 kwam er een einde aan haar huisarrest.

Wat is uw visie op de ontwikkelingen in Myanmar, minister-president?

Zal de Vlaamse Regering zich aansluiten bij het Verenigd Koninkrijk in de roep om sancties tegen het militaire regime? Indien ja, welke sancties hebt u op het oog?

Hebt u reeds contact gehad met de ambassadeur van Myanmar in ons land? Wat werd daarbij besproken?

Wat zal de impact van de staatsgreep zijn op de diplomatieke relaties en handelsrelaties van Vlaanderen met Myanmar?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Het protest tegen de staatsgreep groeit dag na dag aan. Mensen komen op straat om hun ongenoegen te uiten. Ook het ziekenhuispersoneel heeft zich nu aangesloten bij het protest. Intussen zou het leger de toegang tot Facebook hebben geblokkeerd. Hiermee valt een belangrijk instrument weg waarmee mensen zich informeren en organiseren.

Josep Borrell, de hoge vertegenwoordiger van de Europese Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, heeft de staatsgreep op 1 februari 2021 in een verklaring veroordeeld. De coup is een duidelijke schending van de grondwet van Myanmar en een poging van het leger om de wil van het volk en de democratie omver te werpen. De Europese Unie roept op tot de onmiddellijke vrijlating van alle arrestanten, onder wie ook Aung San Suu Kyi, en tot het herstellen van de legitiem verkozen regering.

Vlaanderen kan zich volledig vinden in dit Europese standpunt.

Het is momenteel nog te vroeg om te antwoorden op de vraag wat de impact zal zijn op de handelsrelaties van Vlaanderen met Myanmar. Tenslotte vond de staatsgreep pas een goede week geleden plaats, namelijk op maandag 1 februari 2021.

Op welke manier de handelsrelaties van Vlaanderen met Myanmar een impact zullen ondervinden, zal voornamelijk afhangen van de Europese Unie, aangezien het kader voor de handelsrelaties met Myanmar wordt gevormd door de 'Everything But Arms'-regeling (EBA-regeling), een preferentiële handelsregeling die in 2001 is aangenomen voor de 49 minst ontwikkelde landen. De regeling biedt rechten- en contingentvrije toegang voor bijna alle producten, behalve wapens en munitie. Via een versterkt engagement vraagt de EU sinds februari 2020 aan drie landen, waaronder Myanmar, om concrete acties te ondernemen en duurzame oplossingen te zoeken voor ernstige en systematische tekortkomingen bij de eerbiediging van de fundamentele mensenrechten en arbeidsrechten. Van de

betrokken landen wordt actie verwacht die leidt tot waarneembare vooruitgang, hetzij op korte termijn, hetzij – indien de kwesties complexer en gevoeliger zijn – op middellange termijn. De algemene doelstelling van een grotere betrokkenheid is om deze landen via handel en betrokkenheid te ondersteunen naar duurzame ontwikkeling.

Reeds voor de staatsgreep was er grote bezorgdheid over de situatie van de minderheidsgroepen in Myanmar. De situatie lijkt er, onder meer voor de Rohingya, zeker niet op verbeterd te zijn. Zo zitten er volgens een recent artikel van Human Rights Watch in de staat Rakhine naar schatting 600.000 Rohingya opgesloten in kampen en dorpen zonder bewegingsvrijheid, afgesloten van toegang tot voedsel, gezondheidszorg en onderwijs.

De Norwegian Refugee Council (NRC) waarschuwt voor de mogelijke humanitaire gevolgen van de politieke crisis, indien er restricties volgen voor humanitaire organisaties.

Mijnheer Nachtergaele, het klopt dat Vlaanderen in totaal 350.000 euro aan steun leverde voor Rohingyavluchtelingen. In 2017 was dat 200.000 euro via het Rode Kruis, die bedoeld was voor basishygiëne. In 2018 was dat 150.000 euro via UNICEF, die bestemd was voor onderwijsacties voor Rohingyakinderen in vluchtingenkampen.

We volgen de situatie verder op, maar op dit ogenblik is er nog geen nieuwe steun gepland. Ik heb ook nog geen gesprek gehad met de ambassadeur. Dit staat voorlopig ook niet op de planning.

De voorzitter: De heer Nachtergaele heeft het woord.

Joris Nachtergaele (N-VA): Myanmar is al jarenlang een zorgenkind als het over mensenrechten en democratie gaat. Dat was ook zo onder het bewind van de vorige president. U hebt ook op de behandeling van de Rohingya gewezen. Dat die president nu op zo'n brute wijze wordt opzijgezet door hetzelfde leger dat verantwoordelijk is voor de behandeling van de Rohingya, is toch wel zeer zorgwekkend.

De berichten die ons vandaag vanuit Myanmar bereiken, zijn niet van die aard om die onrust of zorgen weg te nemen. Er zouden ook rubberkogels zijn ingezet en er zou geweld zijn gebruikt tegen demonstranten. We moeten toch verder denken dan enkel en alleen een veroordeling van de feiten. Ook zwaardere sancties zijn misschien wel aan de orde.

In normale omstandigheden zou ik u vragen om de ambassadeur te ontbieden, maar ik heb vandaag nog een verslag gelezen van een hoorzitting in deze commissie in 2018 en ik vrees dat het ontbieden van de ambassadeur in dezen niet echt een goed idee is.

Ik denk dat we hier een duidelijke stellingname moeten durven in te nemen. We moeten er zowel op bilateraal als op Europees niveau alles aan doen om het militaire regime de wind uit de zeilen te halen. Ik denk dat we – zoals u dat ook doet voor de oppositie in Wit-Rusland – verder moeten inzetten op het ondersteunen van die vredevolle en prodemocratische oppositie.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Bedankt voor uw antwoord, minister-president. Het protest tegen de staatsgreep in Myanmar neemt toe en het volk komt massaal op straat, maar er wordt door de politie ook gebruikgemaakt van geweld. De situatie is daar dus zeer precair. Als het over mensenrechten gaat, is het daar altijd al dansen op een slappe koord. U zegt dat het nieuwe regime op

een andere leest zal verdergaan en dat de mensenrechten er nog erger onder zullen lijden.

Als het op mensenrechten aankomt, dan wil ik toch verwijzen naar een zeer interessant artikel dat op 5 februari in De Morgen stond. Het ging over China's achtertuin. Men verwijst daarbij ook naar de Verenigde Staten. De regering onder president Biden geeft aan dat ze nu met een dilemma zit. Biden wil de democratie daar steunen, net zoals wij, maar hij wil tegelijkertijd landen als Myanmar niet in de armen van China drijven. Dat is toch een heel vervelende situatie. Het is wat 'pappen en nathouden', terwijl men kijkt hoe men de situatie op een goede manier kan bijsturen. Sancties zijn oké, maar misschien toch niet te veel. Daarom vind ik het ook altijd een goed idee om met de ambassadeur te spreken. Een ambassadeur zal altijd zijn versie van de zaken geven, dat hebben we net ook gezien toen het over Azerbeidzjan ging. Ik denk dat het altijd in twee richtingen werkt als je een ambassadeur ontmoet of spreekt. Hij geeft zijn visie op de feiten en u geeft tegelijkertijd onze bezorgdheden weer. Ik vind het nooit verloren moeite om met de ambassadeur ter zake contact op te nemen.

Tot zover mijn aanvulling op wat al gezegd is.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Ik waardeer de beschouwingen van de twee commissieleden. Ik denk dat ik in mijn antwoord de concrete vragen heb beantwoord.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.